

Hungary-Slovakia
Cross-border Co-operation
Programme 2007-2013

European Union
European Regional Development Fund

ZAČALA SA SLÚBENÁ REKONŠTRUKCIA CIEST

Budujeme partnerstvá

**"OBSAH TOHTO ČLÁNKU NEREPREZENTUJE
OFICIÁLNE STANOVISKO EURÓPSKEJ ÚNIE"**

Na cestu pozdĺž hranice s napojením na hraničný most Peťov - Pösténypuszta už nastúpili ťažké mechanizmy a stavebné tímy pracovníkov

Na oboch stranách štátnej hranice v porovnaní s ostatnými regiónmi, prihraničné územie zvyčajne patrí medzi zaostané oblasti. Tak je tomu aj v našom okrese. Obce v blízkosti štátnych hraníc sú často veľmi ťažko dostupné z opačnej strany, čoho dôvodom je ich okrajová pozícia a obmedzené rozvojové možnosti. Výstavbou nových mostov cez rieku Ipel sa pre náš región otvorili nové možnosti, ale pribudli aj nové úlohy v oblasti cezhraničného rozvoja. Preto, aby nové mosty plnohodnotne slúžili svojmu účelu v oblasti zlepšenia cezhraničnej mobility ľudí a tovarov, rozvoja hospodárstva, zníženia nezamestnanosti a zblíženia obcí z opačných strán hranice, je potrebná aj kvalitná dopravná in-

fraštruktúra. Z týchto faktov sme vychádzali pri príprave projektu s názvom Zlepšenie dostupnosti obcí pozdĺž hranice s napojením na hraničný most Peťov - Pösténypuszta HUSK/1101/2.3.1/0022 v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika - Slovenská republika 2007-2013.

Počas pracovnej návštevy nášho okresu predseda BBSK Ing. Vladimír Maňka dal verejný prísľub občanom na opravu ciest vedúcich k mostu. V týchto dňoch dlho očakávaná rekonštrukcia sa stáva skutočnosťou. Po úspešnom absolvovaní procesu verejného obstarávania bol vybraný dodávateľ stavebných prác. S víťaznou firmou EUROVIA a.s sa uzatvorila zmluva a následne nastúpili

ťažké mechanizmy a stavebné tímy pracovníkov. Vďaka podpore z ERDF (vo výške 2,5 mil. EUR) a spolufinancovania zo strany štátu a BBSK budú zrekonštruované vybrané časti úsekov cestnej komunikácie Želovce - Kiarov (časť Šošár), úsek Kiarov - Vrbovka - Peťov okružná križovatka, Čeláre - Kirf - Glabušovce - Potôčik - Malé Zlievce v celkovej dĺžke 19,5 km. Na maďarskej strane sa rekonštrukcia bude týkať úseku ciest s dĺžkou 1,50 km v lokalite obcí Ludányhalászi - Nógrádszakál.

Banskobystrický samosprávny kraj, ako vedúci partner projektu úzko spolupracuje s partnerom z Maďarska s Národnou spoločnosťou na rozvoj infraštruktúry (Nemzeti

Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.), ktorá zabezpečuje realizáciu aktivít na opačnej strane hranice. Rekonštrukcia ciest na maďarskej strane sa bude realizovať na jar budúceho roka. Paralelne s uvedeným projektom sa realizuje aj ďalší úspešný cezhraničný projekt, ktorý podporuje zlepšenie dostupnosti mosta Ráoš-Ráospuszta.

Všetci dobre vieme, že samotná infraštruktúra neznamena pre región záruku rozvoja, ale jej absencia, alebo nedostatočná úroveň veľkou mierou bráni prilákaniu nových investícií do územia. Pevne veríme, že zlepšením dostupnosti nášho regiónu salepší aj podnikateľské prostredie, čo pre budúcnosť môže znamenať nové pracovné príležitosti.

Od roku 2014 vstupujeme do nového programovacieho obdobia čerpania eurofondov. Podľa súčasného stavu pripravenosti v rámci Programu cezhraničnej spolupráce HUSK medzi prioritami budú zaradené aj investície do zlepšenia stavu dopravnej infraštruktúry, čo môže znamenať pre ďalšie obce nášho okresu riešenie nepriaznivého stavu ciest.

Mgr. MÁRIA LÓRINCZ
manažérka projektu

**Spojená škola, Jarmočná 1,
992 80 Modrý Kameň
VYPISUJE OBCHODNÚ
VEREJNÚ SÚŤAŽ NA NÁJOM
NEBYTOVÝCH PRIESTOROV**

ŠKOLSKÉHO BUFETU

Znenie súťažných podmienok a základnú informáciu o predmete je možné získať na adrese sekretariátu školy a na stránke školy

www.ssmk.sk.

Lehota na predkladanie súťažných ponúk je do 11. 11. 2013 do 15,00 hod.

Garáže na predaj

Mesto Veľký Krtíš ponúka na odpredaj občanom mesta novopostavené garáže na Ul. B.Nemcovej.

Cena jednej garáže vrátane pozemku predstavuje sumu 5 700 eur - 5 720 eur (v závislosti od výmery pozemku).

Mesto Veľký Krtíš týmto vyzýva občanov, ktorí majú záujem o odkúpenie garáže, aby si podali žiadosť na Mestský úrad, odbor investičný a ŽP, Ul. J.A.Komenského 3, V. Krtíš.

Záujemcom budú poskytnuté informácie ohľadom technických parametrov garáží postupu a podmienok odkúpenia (kontakt 48 12 122, 48 12 123, dmojziso@velky-krtis.sk, peviak@velky-krtis.sk).

*Žiješ v srdciach
tých, ktorí Ťa
milovali*

*"Kto ju poznal,
spomenie si, kto ju
mal rád, nezabudne.
Žiješ v srdci tých,
ktorí Ťa milovali."*

Dňa 22. 10. 2013 uplynul

rok, ako nás opustila naša
milovaná LUBICA KUBALIAKOVÁ
vo veku 48 rokov z Malého Krtíša.

Spomína manžel, syn, dcéra s vnúčkou,
matka, svokra, sestra a brat.

Výhercovia septembrovej kupónky sú známi !

Z veľkého počtu septembrových hracích kariet sa tento raz usmialo šťastie na nasledovných čitateľov Pokroku. Prvú cenu, permanentku na 10 dvojhodinových vstupov do SPA & WELLNESS do AQUATERMALU STREHOVÁ v hodnote 85 euro, získava Eva Gyurászová z Kosihooviec 80, druhú cenu, svietidlo z predajne KAPA SVIETIDLÁ na Nemocničnej ulici vo Veľkom Krtíši, získava Helena Balážová z Lučenskej ulice 63 vo Veľkom Krtíši a tretiu cenu, kozmetický balíček od firmy Oriflame, získava Julianna Faggyašová z Vrbovky 110. Výherkyniam blahoželáme a ceny si môžu prevziať v redakcii ktorýkoľvek pracovný deň.

Vám ostatným budeme držať palce, aby ste svoje meno našli medzi výhercami v niektorej nasledujúcej súťaži a už teraz sa môžete tešiť na bohatú nádielku cien vo VELKEJ VIANOČNEJ KUPÓNKE.

Vaša redakcia POKROK

Čas plynie, smútok zostáva

*Do večnosti odišiel si spať,
zaplakal každý kto Ťa pre Tvoju
dobrotu a lásku mal rád.
Čas plynie, smútok zostáva,
tá strata v srdci bolieť neprestáva.
Odišiel si od nás, my zostali sme
v žiali, no vždy budeš v srdciach tých,
ktorí Ťa veľmi milovali.*

*Ako úder blesku nás pred piatimi rokmi
zasiahla neuveriteľná správa, ktorá nám
zvestovala náhly a tragický odchod nášho
milovaného manžela, ocka, syna, brata,
zaťa, švagra a kamaráta ŠTEFANA
LEKÝRA z Hrušova, ktorý nás navždy
opustil vo veku 48 rokov.*

*S láskou a úctou na Teba spomínajú
manželka, dcéry Monika a Veronika
s rodinami a celá smútiaca rodina.*

*Zároveň si pripomíname 13 výročie
smrti ŠTEFANA LEKÝRA staršieho,
ktorý nás opustil vo veku 63 rokov.
Česť jeho pamiatke.*

Odišiel si tak nečakane...

*S hlbokým zármutkom
oznamujeme, že nás dňa 3.10. 2013
nečakane opustil FRANTIŠEK
MARENISŤÁK zo Suchého Brezova
vo veku 63 rokov.*

*"Dotĺklo srdce, zaspali oči, ktoré
na nás s láskou roky pozerali.
Odišiel človek, ktorý nás mal
bezvýhradne rád. Už len z neba budú
na nás s láskou pozerat'. Strážil naše
kroky a ochraňovať činy. Len do videnia
dávame Ťi, raz prideme za Tebou i my."*

*Manželka Janka, dcéra Janka
s Lubom, dcéra Danka s manželom Jozefom, vnuci
Adamko, Jakubko, Lubko a ostatná smútiaca rodina*

Nikdy na Teba nezabudneme

*„Zaplakali oči, srdce puklo bôlom,
keď sme Ťi, mamička a starká,
museli dať zbohom. Smutný a prázdny
je náš dom, chýbaš nám,
drahá, v ňom.“*

*Dňa 24. 10. 2013 uplynú 2 roky,
ako nás navždy opustila
AURÉLIA ORAVCOVÁ z V. Zlievec.
S láskou spomínajú: manžel Michal,
dcéra Gabika s manželom Adrianom, dcéra Jarka
s manželom Miroslavom a milovaní vnuci Miško,
Mirko a Martinko.*

HUSK/1001
/1.1.2./0022

PROGRAM KONFERENCIE JE NASLEDOVNÝ: ● 10:00 -
REGISTRÁCIA ● 10:10 - PRÍHOVOR - DR. HARMATI ZSOLT, I.
RADCA, ZÁSTUPCA VELVYSLANCA MAĎARSKA NA SLOVEN-

REGIONÁLNA ROZVOJOVÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ REGIÓNU STREDNÉHO POIPLIA,
AKO CEZHRAŇNÝ PARTNER PROJEKTU S NÁZVOM
"POLOVNÍCKY A LESNÍCKY KLASTR" SRDEČNE POZÝVA

poľovníkov, poľovnícke združenia, spracovateľov, dodávateľov a odberateľov biomasy,
majiteľov lesnej pôdy, organizácie a podnikateľské subjekty pôsobiace v oblasti ekoturistiky
vidieckeho turizmu a lesnej pedagogiky, poskytovateľov ubytovania, samosprávy,
mimovládne organizácie a všetkých, ktorí majú záujem pracovať v týchto odboroch na
KONFERENCIU, KTORÁ SA BUDE KONAŤ 29. OKTÓBRA 2013 V KULTÚRNOM DOME
V BUŠINCIACH. CIELOM KONFERENCIE JE PREDSTAVENIE KLASTRA A NÁBOR ČLENOV.

SKU ● 10:25 - PREDSTAVENIE PROJEKTU -

Mgr. MÁRIA LÓRINCZ, RRA VEĽKÝ KRTÍŠ ● 10:40 - PREDSTA-

VENIE POLOVNÍCKEHO A LESNÍCKEHO KLASTRA (PLK) - PINTÉR ZOLTÁN, IPOLY ERDŐ ZRT. ● 11:00 - SPRACO-

VANIE BIOMASY - NÁSTROJ NA ZVYŠOVANIE KONKURENCIESCHOPNOSTI REGIÓNU NÉMETH GÁBOR, ING.

MILAN RAVEC, CSC. ● 11:30 - PRESTÁVKA ● 11:50 - ANALÝZA A MOŽNOSTI POLOVNÍCTVA V PRIHRANIČNEJ OB-

LASTI ● ING. PETER KAŠTIER, PhD., GUZSIK ALFRÉD ● 12:20 - ROZVOJ SPOLUPRÁCE V OBLASTI TURIZMU NA

ÚZEMÍ PLK GÉVICH-SZENDRÓDI NIKOLETT, ING. LUDMILA MARUŠÁKOVÁ, PhD. ● 12:50 - DISKUSIA ● 13:00 - O-

BED ● 14:00 - VÝZNAM CEZHRAŇNÉJ SPOLUPRÁCE V KONTEXTE 10-ROČNEJ ČINNOSTI RRA ● 14:30 -

TLAČOVÁ KONFERENCIA ● 15:00 - ZÁVER

POČAS KONFERENCIE BUDE ZABEZPEČENÉ SIMULTÁNNE TLMOČENIE

VÁŠ ZÁUJEM O ÚČASŤ NA KONFERENCII PROSÍM NAHLÁSTE

NA E-MAIL: rrapoiplie@rrapoiplie.sk, ALEBO TEL.: +421908961477

Building partnership

Projekt sa realizuje v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika -
Slovenská republika 2007 - 2013 www.husk-cbc.eu

Želovčania si uctili jeseň života i jesennú úrodu

Každý vek ľudského života má svoj pôvab, krásu i užitočnosť. Prejaviť úctu striebriстым rokom svojich spoluobčanov nezabúdajú v Želovciach. Každoročne vzdávajú úctu múdrosti svojich rodičov, starých rodičov i prastarkých, a aj týmto spôsobom sa snažia spríjemniť im jeseň života. V tomto roku jeseň životnú spojili s jeseňou ročnou. Od rána, v sobotu 12. 10., na nádvorí pred obecným úradom vyrábali tradičné jedlá i špeciality z jesennej pochúťky - kapusty. K tomu sa svojou šikovnosťou pripojili aj želovské ženy zo Základnej organizácie Zväzu zdravotne postihnutých (ZO ZZP) i Kultúrneho spolku Viktoria, ktoré pripravili výstavu ručných prác a ukážky starých remesiel. Všetko sa to dialo aj vo vzájomnej spolupráci s vedením Obce na čele so starostom Ing. Júliusom Makóm, CSc.

Počas dňa prišiel toto krásne podujatie a želovských občanov pozdraviť aj predseda VÚC BB-SK Ing. Vladimír Maňka spolu s podpredsedníčkou Národnej Rady SR JUDr. Janou Laššákovou. Sprewádzali ich predseda Okresnej rady strany SMER-SD Lubomír Haško, poslanec a kandidát na poslanca do VÚC BBSK MUDr. Mirko Trojčák i kandidát na poslanca za stranu SMER-SD Bc. Jaroslav Zauška. Na pôde obce ich privítal starosta Ing. Július Makó, CSc., a spolu si prezreli vystavené ručné práce želovských žien i remeselné majstrovstvo tkáčov či hrnčiarov. Nazreli aj do pariáciach sa kotľov a potom popriali Želovčanom,

aby sa im aj v ďalších rokoch darilo tak ako doteraz. Veď, ako okrem iného povedal Ing. V. Maňka: „Iba málokde v kraji sa môžu obce pochváliť takým kultúrnym domom, posilňovňou, občianskou vybavenosťou ako práve v Želovciach. Vďaka súčasnému vedeniu obce i podpore VÚC sa podarilo vybudovať mnohé užitočné zariadenia slúžiace obyvateľom a pripravovať podobné, nádherné stretnutia ako aj v tento príjemný jesenný deň.“ Po krátkom príhovore aj ostatných hostí, sa s vďačnými Želovčanmi rozlúčili a odišli za ďalšími povinnosťami.

Obyvateľom obce i svojmu Pánovi dobre slúži aj miestny

Obyvateľom kapustné jedlá chutili, veď kotly ostali prázdne

farár Mgr. Erik Hanzen, ktorý aj v tento slávnostný deň celebraval svätú omšu venovanú úcte k starším a vzájomnému porozumeniu v prírodnom amfiteátri.

Po skončení omše si mohli všetci účastníci pochutiť na tradičných jedlách z kapusty. Či už to boli kapustné fľačky, plnené kapustné listy, tradičná kapustnica, kapustnica so smotanou, klasické bravčové s kapustou a knedlou, ale aj údené bravčové koleno pečené na tmavom pive s kapustou a knedlou. Túto špeciálnu pripravoval Tibor Lajtoš,

Ruku k dielu priložil aj starosta, ktorý spolu s pracovníkmi obecného úradu pripravili zabíjačkovú kapustnicu so smotanou

ktorý na záver uvaril aj, ako povedal liek na ťažké rána, „polievku pre korheľov“.

T. Lajtoš: "Je to veľmi jednoduché. Potrebujeme k tomu vývar, do ktorého som dal cestovinovú závätku - noky, alebo niečo podobné a hlavne veľa cesnaku a soli. Korheľská polievka musí byť slaná a cítiť cesnakom. Po takej sa človeku po bujarej noci hneď uľaví." Sýti a spokojní obyvatelia obce sa potom presunuli do kultúrneho domu, kde pre nich vedenie obce na čele so starostom Ing. J. Makóm, CSc.,

(Pokračovanie na str. 5)

Ešte posledné dochutenie a môže sa podávať...

Tradičné fľačky s kapustou, ktoré pripravili členovia spolku Viktoria, chutili všetkým návštevníkom

Na organizácii tohto podujatia sa podieľal aj KS Viktoria

Svätú omšu celebraval Mgr. Erik Hanzen

(Dokončenie zo str.4)
 pripravilo kultúrny program k mesiacu úcty k starším. Žiaľ, tohto sviatku sa už nedožil Alexander Bányay, ktorý zomrel vo veku 99 a pol roka. Žezlo najstaršej obyvateľky obce po ňom prevzala starénka Helena Šestáková, ktorá v júni tohto roku oslávila 92 rokov. Deväťdesiatku v tomto roku oslávili Alžbeta Lupová a Anna Nagyová. Vedenie obce ocenilo najstarších obyvateľov darčekom a kytičkou.

Krtíšan to na záver roztočil

Nielen pre starších, ale pre všetkých Želovčanov bol pripravený kultúrny program. V jeho úvode si básňami a úryvkami z jeho prózy členovia spolku Victoria pripomenuli svojho na rodáka, spisovateľa Alexandra Nagy - Zsélyho. Potom sa divákom predstavili v krátkej scéne divadelníci z Neniniec a svojim

vystúpením ich prišli pozdraviť aj cirkusoví umelci z Prahy.

Ozajstným bombónikom na záver bolo vystúpenie folklórneho súboru Krtíšan z V. Krtíša, medzi ktorými nechýbal ani čerstvý ženáč Filip Takáč. Želovčanom sa Krtíšan predstavil s tým najlepším čo má vo svojom repertoári a program ukončili temperamentným rómskym tancom. Vďační diváci odmenili ich vystúpenie dlhým potleskom a bez prídavku nechceli tanečníkov pustiť z javiska. Ten, kto nebol, môže veru ľutovať.

Temperamentný tanec bol dobrou bodkou za vydareným dňom, ktorý v Želovciach venovali starším, kapuste i starým remeslám. Mnohým bolo ľúto, že sa už skončil, ale rozchádzali sa s dobrým vedomím, že obec, KS Victoria, a ani predstavitelia ZO ZZZP na nich napriek pokročilému veku nezabúdajú a ich šediny, napriek mnohým starostiam a problémom, majú v úcte.

-RENÉ-

Fiat skončil na streche

Vo štvrtok 10. 10. 2013 sa v ranných hodinách za M. Krtišom v smere na V. Straciny stala dopravná nehoda Fiatu Punto, pri ktorej sa ľahko zranila jedna osoba. Hasiči na mieste zásahu poskytli zranenej osobe predlekársku prvú pomoc, vymedzili miesto zásahu, zamedzili úniku prevádzkových kvapalín a po zdokumentovaní dopravnej nehody políciou bolo vozidlo prevrátené na kolesá a umiestnené na bezpečné miesto.

Zdroj: kpt. Ing. DUŠAN DRIENOVSKÝ, OR HaZZ

Krtíšan na záver kultúrneho programu ku Mesiacu úcty k starším rozihral žilky v telách aj najstarších obyvateľov Želoviec

Láska na prvý pohľad

Ďalším manželským párom súťažiacim v I. kategórii sú Kinga a Mário Balážovci. Zoznámili sa na spoločnom pracovisku a hneď medzi nimi preletela povestná iskra. Spočiatku to boli každodenné telefonáty, neskôr stretávania mimo pracovnej doby. Zásnuby si naplánovali v krásnom vianočnom čase - 26. 12. 2006. Svoju lásku spečatili slovom ÁNO 23. 6. 2007 v rímskokatolíckom kostole v Kováčovciach. Bola to zároveň prvá svadba v tomto kostole, ktorý bol postavený v roku 2004. Ich svadobná hostina sa niesla vo výbornej atmosfére, a ešte aj dnes na ňu radi spomínajú. Odvtedy manželia Balážovci prežili už 6 spoločných rokov a medzi časom sa im z lásky narodila dcérka Karinka, ktorá si veľmi žela ďalšieho súrodenca ☺. Ako Kinga s Máriom povedali, stále sa veľmi milujú a želia si, aby im to vydržalo až do konca života. My v redakcii im to želáme tiež. Ak sú vám manželia Balážovci sympatickí, pošlite im kupón a zvýšte ich šance na výhru, ktorou aj tento rok bude romantický pobyt v Hoteli Aquatermal*** v Dolnej Strehovej.

Alebo chcete prežiť takúto romantiku vy a spĺňate kritériá na prihlásenie do našej súťaže? Neváhajte a prihláste sa - viac informácií na 0902 302 102 alebo mailom na noviny.pokrok@stonline.sk

-red-

KUPÓN Č.3

KATEGÓRIA 1
 mladomanžel
 KINGA A MÁRIO
 BALÁŽOVCI

Polícia vyzýva: Pozor na podvodníkov!

Okresné riaditeľstvo Policajného zboru vo V. Krtíši má k dispozícii informácie o zvýšenom výskyte podvodov najmä voči starším občanom a nabáda ich preto k ostražitosti. Páchatelia majú zvyčajne takýto postup: Najskôr zavolajú telefónom staršej osobe (spravidla ide o vytipované volania na pevné linky) a predstavujú sa ako ich príbuzní (vnuk, synovec a podobne).

Potom pod vymyslenou zámienkou - kúpy vozidla, darčeka, poskytnutia pôžičky - vylákajú od poškodeného finančnú hotovosť. Neskôr znovu zavolajú s tým, že si pre peniaze nemôžu prísť lebo nemajú čas, nemôžu odísť, že by prišli o zloženú zálohu, ale že si pre peniaze príde ich známy, kolega či kamarát. Celý podvod sa uskutočňuje prostredníctvom telefónu s

tým, že k odovzdaniu peňazí príde na ulici pred domom, na schodisku obytného domu, alebo pred bytom poškodeného. Osoba, ktorá príde pre peniaze, sa predstavuje dopredu dohodnutým menom.

Ak by ste teda mali podobný telefonát so žiadosťou o požičanie peňazí, najprv si to vždy dôkladne preverte u svojich príbuzných a v prípade ak príbuzní o takejto po-

žiadavke nevedia, kontaktujte políciu na čísle 158.

V záujme vlastnej bezpečnosti: nikdy nedávajte čísla svojich kreditiek, sociálneho poistenia, bankového konta nikomu po telefóne, nenechajte sa nútiť do podpisovania čohokoľvek, čítajte všetko pozorne a majte niekoho pri sebe komu dôverujete, aby všetko skon-

troval.

Ak opúšťate byt, skontrolujte priestor pred dverami panoramatickým prierezom, nikdy neotvárajte dvere bez zaistenia správne inštalovanou a pevnou retiazkou, nepúšťajte do domu či bytu, bez overenia si dokladov pracovníkov elektrární, plynární, domovej správy.

Neverte každému, kto vás za dverami požiada o pohár vody, možnosť zatelefonovať si od vás, pomoc pri nevoľnosti a podobne. Situáciu môžete vyriešiť aj bez otvárania dverí tak, že zavoláte pomoc k vašim dverám telefonicky, alebo z okna. Ak mal neznámy zlý úmysly, rýchlo odíde.

- OR PZ V. Krtíš-

Kaštieľ v D. Strehovej je už otvorený aj pre verejnosť

Po viac ako dvoch rokoch rekonštrukčných prác sa 4. októbra otvoril dolnostrehovský kaštieľ aj pre verejnosť. Komplexná rekonštrukcia sa robila v rámci Operačného programu cezhraničnej spolupráce medzi Maďarskom a Slovenskou republikou. Vo vynovených priestoroch si návštevníci budú môcť pozrieť novoinštalovanú stálu expozíciu, ktorá by mala priblížiť život i dielo najvýznamnejšieho rodáka z D. Strehovej Imre Madácha.

Návštevníkov na otvorení výstavy privítala Mgr. G. Jarábik a zaujímavosti o výstave i I. Madáchovi povedal jeden z kurátorov výstavy PhDr. Š. Holčík, CSc., vpravo

Tento svetoznámy spisovateľ sa v kaštieli narodil, prežil tu väčšinu svojho neľahkého života, napísal dielo Tragédia človeka, ktoré je preložené do takmer 80-tich jazykov sveta a v kaštieli aj zomrel. Celková rekonštrukcia bola náročná, ale všetci sú radi, že sa podarila a madáčovský kaštieľ po rokoch rozkvitol do krásy. Spokojná je aj riaditeľka SNM-Múzea kultúry Maďarov na Slovensku Mgr. Gabriela Jarábik, ktorá o rekonštrukcii, expozícii i ďalších plánoch povedala:

Mgr. G. Jarábik: "V rámci programu sa rekonštruoval tento kaštieľ i madáčovská kúria v Csesztve v Maďarsku. Iba rekonštrukcia tohto kaštieľa stála 1 380 000 eur. Pre verejnosť teraz otvárame novú stálu expozíciu, na ktorú sme z Ministerstva kultúry získali 100 000 eur. To však nestačí, pretože by sme ju chceli urobiť zaujímavou aj pre mladých ľudí, študentov. Expozícia je rozdelená na dve časti o živote a tvorbe I. Madácha. A druhá časť je venovaná jeho najznámejšiemu dielu Tragédii človeka. Je tu digitalizovaná forma diela, rukopis Madácha a slovenský preklad. V januári by sme chceli otvoriť ešte muzeálno-pedagogickú časť, kde by si našli priestor na štúdium autora a jeho diela vysokoškooláci, gymnazisti i ďalší záujemcovia. Otvorené to bude pri príležitosti 150 výročia úmrtia I. Madácha a 50. výročia otvorenia tohto múzea ako literárneho múzea."

Novú expozíciu otvárala verni-

áž asi 20 rokov po spisovateľovej smrti. Jediné, čo sa počas rekonštrukcie podarilo je, že sa našiel výklenok, v ktorom stávala pôvodná príručná knižnica I. Madácha a tam sme ju mohli znovu nainštalovať. Vieme tiež, že spával v bočnom priestore, chodbe do kuchyne, kde si urobil akýsi spací kút a to sa tiež podarilo zachovať a naaranžovať posteľ, ako ju tam mohol mať. Je napríklad isté, že dvere a okná neboli v tej pozícii ako sú dnes. Z popisu jeho synovca vieme, približne ako čo v tej miestnosti bolo. Treba ovšem povedať, že tu nebolo tak voňavo a čisto ako teraz. Vie sa, že Madách bol dosť neporiadny a špinavý. Musíme si uvedomiť, že I. Madách bol rozvedený muž, ktorý žil s deťmi na vidieckom statku a hneď za stenou

Hneď po svadbe sa ale odsťahovali do Csesztve. Od jeho many vieme, že Erzsébet bola hysterická a ona sama ju nazývala fúriou. Podľa niektorých viedla pomerne neviazaný život. Napríklad kým bol Madách zatvorený v Bratislave vo vodných kasárňach, tak jeho manželka hýrila na plesoch v Budapešti a mýjala svokrine peniaze. Mali spolu 3 deti a keď mali 6, 4 a 2 roky, opustila Erzsébet spoločnú domácnosť. Po 10 rokoch ich rozviedli, čo v tom čase nebola malá vec. Madáchovi ostali dve deti a jedno si zobrala manželka. Návštevník by do tohto múzea mal prísť aj preto, že tu Madách žil, napísal tragédiu života a v dobe keď tu žil sa venoval aj špiritizmu. Čítal rôzne, v tej dobe za vedecké považované, traktáty o okultizme a návštevníci s dozvedia aj ďalšie zaujímavosti napríklad o levej jaskyni a vidia viaceré vydania Tragédie človeka a ich ilustrácie."

D. Strehová sa teda môže pochváliť novou zaujímavou kultúrnou pamiatkou, ktorú sa oplatí navštíviť, a v ktorej jej zriaďovateľ SNM-Múzeum kultúry Maďarov na Slovensku, okrem stálej expozície, plánuje pripravovať viaceré zaujímavé podujatia.

-RENÉ-

Medzi tými, ktorí prišli na otvorenie kaštieľa v D. Strehovej bol aj starosta obce Ing. Dušan Mališ - v strede

sáž výstavy "Kde som to vlastne? Kde sú moje sny?", ktorej autormi sú PhDr. Štefan Holčík, CSc., Dr. Anna Kovács, Dr. Mihály Praznovsky a Mgr. Gabriela Jarábik.

Nová stála expozícia prezentuje život v kaštieli i okolí v 19. storočí, v dobe, kedy tu žil Imre Madách a zároveň ukazuje prostredie, v ktorom vznikalo významné dielo. Autori sa snažili zachovať dobové reálie, i keď pôvodné zariadenie je už nevedno kde. Pravdepodobne ho rozpredali vnuci Imre Madácha niekedy v 30-tych rokoch minulého storočia, ako to predpokladá jeden z autorov výstavy PhDr. Štefan Holčík:

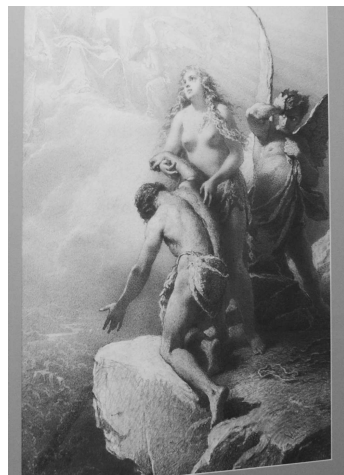
"Je veľmi ťažké povedať, či tento priestor vyzerala tak ako za spisovateľovho života. Prvé obrázky z týchto priestorov sú totiž známe

tejto miestnosti bol hospodársky dvor, kade chodil dobytok, kone a blata tu bolo asi tiež dosť. Bola to skrátka dedinská kúria."

Doma neznámy svetoznámy Dolnostrehovčan

Prečo by vlastne návštevníci mali prísť do tohto kaštieľa, čo by ich tu mohlo zaujať?

PhDr. Štefan Holčík: "Imre Madách je na Slovensku pomerne neznámy a jeho hra je dosť náročná, ktorú nie každý pochopí. A aj preto by sem návštevníci mali prísť, aby lepšie spoznali jeho dielo, jeho život. Môžu sa tu dozvedieť napríklad aj to, že Madách sa ženil veľmi mladý. V deň, keď jeho žena Erzsébet Fráterová, dovŕšila 18 rokov.

Steny chodby zdobia ilustrácie z diela Tragédia človeka

Chceli pomôcť a teraz sa obávajú o svoj majetok

Aj v našom regióne sa obyvatelia svoju neľahkú finančnú situáciu snažia v krajnom prípade riešiť aj využívaním pôžičiek od nebankových subjektov. Nie je preto divu, že aj v Koprovnicej, Strhárskej či Tisovnickej doline ľudia využívali ich služby. Viac ako 9 rokov bol obchodným zástupcom spoločnosti Provident Financial v tejto oblasti pán J. K. zo Senného. Počas svojho pôsobenia vybavil pôžičky a týždenne vyberal splátky od mnohých občanov obcí v týchto dolinách. Pôsobil slušne a tí, ktorí ho poznali, neverili, že by sa uchýlil k akýmkoľvek podvodom.

Možno aj preto súhlasili keď niektorým obyvateľom pred časom navrhol, aby si zobrali pôžičku a peniaze dali jemu. On im vraj bude splátky prepĺať. Jedným z oslovených bol aj Miloslav Kukučka z Pôtra: "Pána K. som poznal ako slušného človeka a niekoľkokrát som si aj ja prostredníctvom neho vybavil pôžičku. Keď mi navrhol, aby som si zobral ďalšiu pôžičku a peniaze dal jemu, že on ju bude splácať, váhal som. Veď jednu pôžičku som ešte mal splatiť a už si brat ďalšiu... Veľmi sa mi nechcelo. J. K. bol u mňa aj so svojou manželkou a povedali, že oni za mňa splatia zvyšok, čo som mal doplatiť, len aby som si zobral pôžičku vo výške 540,- euro, teda na sumu, ktorú oni súrne potrebujú na opravu auta. Ako mi tvrdili. Takmer na kolenách ma prosila jeho manželka, aby som súhlasil s týmto riešením."

M. Kukučka nakoniec súhlasil, že im týmto spôsobom pomôže. J. K. niekoľko prvých splátok z pôžičky aj zaplatil, ale potom prestal. Pánovi Kukučkovi začali chodiť upomienky z nebankovky a on sa odrazu iba ťažko vedel spojiť s J. K. M. Kukučka: "Celkovú sumu, ktorú som mal za pôžičku zaplatiť, sa s úokmi vyšplhala až na 960,- eur. Po odrátaní splátok, ktoré pán K. zaplatil, ešte mám zaplatiť viac ako 700,- eur. Neviem odkiaľ mám brať na to peniaze. Veď keď z môjho príjmu odrátam povinné mesačné platby na inkaso a podobne, ostane mi 130 eur, a z toho by som mal ešte zaplatiť mesačne 84,- euro pôžičku. Z čoho mám potom žiť?"

Podobne ako M. Kukučka dopadla aj pani Hanuliaková: "Môj príjem je 260,- eur, a mala by som splácať 30,- eur týždenne. Prítom mám ešte školopovinnú dcéru. Neviem ako to budem zvládať.

Aj ja som už mala pôžičku od pána K. a pripadal mi ako slušný človek, ale nakoniec sa z neho vykľul podvodník. Mne povedal, že peniaze potrebuje na splácanie lízingu na auto. Keď mi však začali chodiť upomienky z Providentu a ne-

Miloslav Kukučka i pani Hanuliaková patria medzi tých, ktorých J. K. oklamal a okradol

vedela som sa K. dovolať, spolu s M. Kukučkom sme podali sťažnosť na políciu. Ako nám však povedali, je škoda, že sme podpísali zmluvy. Nemôžu s tým nič robiť, Môžem si vraj škodu vymáhať od J.K. v občiansko-právnom konaní, ale pôžičku musíme zaplatiť."

Ako sa postupne obaja dozvedeli, oklamanými nie sú iba oni. Len z Pôtra vraj poznajú ďalších 4-5 oklamaných a celkovo, spolu aj s oklamanými z ostatných obcí, by ich malo byť okolo 50.

Nepodpisujte zmluvu, ak nepreberiete peniaze

Samozrejme, že sme chceli hovoriť aj s pánom J. K., ale ako nám povedala jeho nevlastná dcéra, našiel si prácu v B. Bystrici a domov príde až koncom týždňa a telefonicky sa nám s ním spojiť nepodari-

lo. Obrátili sme sa preto na samotnú spoločnosť Provident Financial, či si nejako preverujú svojich zamestnancov, alebo obchodných zástupcov. Hovorkyňa spoločnosti Diana Priečovská Brodnianska: "Všetci naši obchodní zástup-

Diana Priečovská Brodnianska: "Dotýčaný spolupracoval s našou spoločnosťou ako obchodný zástupca deväť rokov. Obchodní zástupcovia nie sú zamestnancami našej spoločnosti, ale spolupracujú s nami na základe zmluvy o obchodnom zastúpení. S dotýčaným obchodným zástupcom sme ukončili spoluprácu, pretože pri vykonanej kontrole boli zistené porušenia našich interných predpisov. Na tohto obchodného zástupcu sme neevidovali žiadne sťažnosti od zákazníkov. V prípade, ak by sa nejaké sťažnosti vyskytli, riešili by sme ich."

* Podľa našich informácií je v našom regióne viac takto oklamáných obyvateľov. Čo by ste im, prípadne ďalším záujemcom o vaše služby poradili? D. Priečovská Brodnianska: "Chcela by som touto cestou upozorniť všetkých spotrebiteľov, aby v žiadnom prípade nepodpisovali zmluvy, keď peniaze odovzdajú niekomu inému. Aj keď peniaze nevyužijú, svojím podpisom preberajú na seba všetky záväzky vyplývajúce z danej zmluvy a teda záväzok splácať takýto úver."

Ako sme sa neskôr dozvedeli, dotýčaný bývalý obchodný zástupca podobným spôsobom oklamal nielen obyvateľov okolitých obcí, ale aj samotného okresného mesta. Aj tento prípad ukazuje, že sme stále dôverčivý národ, ktorý poľutuje iných v nešťastí a snaží sa pomôcť aj napriek viacerým upozorneniam na podobných podvodníkov v našich novinách i upozornenia polície. Žiaľ, nie vždy o pomoc žiadajú tí, ktorí ju potrebujú. Dávajte si preto pozor na rôznych podvodníkov, hlavne teraz, keď sa blížia najkrajšie sviatky roka, aby vám pod stromčekom neostali iba oči pre plač. René-

* Ako dlho vo vašej spoločnosti pracoval pán J. K. a pracuje pre vás ešte?

Nevítaný cudzinec?

Na verejnom priestranstve pred zdravotným strediskom v Bušinciach napadli Arpáda O. (31) zo Zombora Milan P. (45) a Janeta P. (30) z Kežmarku, ktorí teraz bez prihlásenia bývajú v Bušinciach. Najskôr Milan P. slovné a fyzicky napadol poškodeného, pričom sa mu nožom s dĺžkou čepele 17 centimetrov vyhrážal zabitím. Vzbudil tak u neho dôvodnú obavu o svoj život a zdravie. Následne Arpáda O. fyzicky napadla aj Janeta P., ktorá ho skalou uderila po hlave a ramenách. Spôsobila mu tým pohmoždenie v oblasti ľavého ramena a šije a drobnú reznú ranu na malíčku s dobou liečenia do 7 dní.

Poverený policajt z OO PZ v D. Strehovej začal voči Milanovi i Janete P. trestné stíhanie a závereň im vzniesol obvinenie pre prečin výtržníctva spáchaného formou spolupáchateľstva.

-red-

Dve ženy doplatili na vreckárov

Pri nákupech občas pozabudneme na pozornosť a nechávame otvorené kabelky, tašky, alebo na chvíľu opustíme svoje veci. Dávame tým príležitosť vreckovým zlodejom, ktorí tieto okamihy vedú veľmi dobre využiť. Nepozornosť Ing. Jany M. (52) z M. Kameňa využil doteraz neznámy páchatel niekedy od 8.00 do 8.30 hod. 28. 9. 2013 v predajni Lidl. Z nákupného vozíka, ktorý mala vo svojom dosahu jej odcudzil dámsku peňaženku v hodnote 30,- eur spolu s hotovosťou 15,- eur a osobnými dokladmi. Spôsobil jej tým škodu vo výške 45,- eur. V ten istý deň sa približne v tom istom čase bola nepozorná aj Ivana A. (23) zo S. Plachtiniec. Doteraz neznámy páchatel jej na Trhovníckej ul. vo V. Krťiši z neuzatvorenej kabelky, ktorú mala prevesenú cez plece, ukradol mobilný telefón spolu so SIM kartou. Spôsobil jej tak škodu vo výške 320,- eur.

Na Hontianskej paráde - jedni sa zabávali, druhí kradli

Vďaka práci vinických policajtov začal poverený príslušník 30. 9. 2013 trestné stíhanie a súčasne vzniesol obvinenie Michalovi K. (28) a Ivanovi K. (31) z Hrušova za prečin krádeže spáchaného formou spolupáchateľstva. Obaja, pravdepodobne po predchádzajúcom dohovore, 16. augusta okolo 22.00 hod., v čase keď sa na Hrušove konala Hontianska paráda, prišli na lúku pri tzv. pieskovej bani v Hrušove, kde v tom čase bolo postavených niekoľko stanov. Obaja nevítaní návštevníci postupne stany poctvárali rozzipsovaním a ukradli z nich viacero ruksakov, spacích vakov, spodnú bielizeň, odevné zvršky, obuv, potraviny, dámsku kabelku, osobné doklady, kozmetiku a iné veci, čím návštevníkom z Príbeliec spôsobili celkovú škodu vo výške najmenej 280,- eur.

Vydarenému páriku sa nočná krádež "zapáčila" a na druhý deň, 17. 8., si svoj nočný lúpežný prepád zopakovali. Teraz však v čase približne od 23.00 do 23.30 hod. sa dostali na lúku za Parndorfským dvorom v dedine. Z tu postavených stanov ukradli tiež spacie vaky, cestovné tašky, ruksaky, odevy, súčasti krojov, drevený príbor, lieky, potraviny a ďalšie veci, čím návštevníkom Hontianskej parády z Devičian, Levíc a Martina spôsobili škodu vo výške najmenej za 475,- eur.

Cenné skúsenosti našich dievčat zo súťaže Mladý záhradkár

Slovenský zväz záhradkárov organizuje každoročne vedomostnú súťaž - MLADÝ ZÁHRADKÁR. Ide sa o celoslovenskú súťaž, ktorá sa koná na Strednej odbornej škole záhradníckej v Piešťanoch. Do súťaže sa každoročne zapája aj okresný výbor SZZ V. Krťiš. V tomto roku sa súťaž konala 3. októbra a za zväz záhradkárov V. Krťiš sa jej zúčastnili tri žiačky II. ZŠ na ul. Škultétyho - Kristína Molnárová, Kristína Mikušová, Lucia Glézlová (IX.A triedy).

Súťaž pozostávala z dvoch častí. Prvou bol vedomostný test, ktorý mal 35 otázok a druhou časťou bola praktická oblasť, ktorá je vlastne poznávaním konkrétnych rastlín, kde majú súťažiaci za úlohu spoznať 20 rôznych vzoriek.

Ing. Milan Boroš

Ing. Edita Glézlová

SZZ vyjadruje poďakovanie.

Zväz záhradkárov pristupuje k takýmto súťažiam aj preto, že súčasná mladá generácia pomaly zabúda, čo sa dá v pôde dopestovať, a aké ovocie rastie na stromoch. Bohužiaľ, pre mladých ľudí v súčasnosti sú prednejšie počítače a iné vymoženosti tejto doby. Keďže sa súťaže

V skupine 13 -15 ročných sa súťaže zúčastnilo 58 účastníkov s celého Slovenska a všetci preukázali dostatočné vedomosti ako v testoch, tak aj v praktickom určovaní vzoriek. Aj keď účast-

níčky z nášho okresu neobsadili popredné miesta, bola to pre nich veľká skúsenosť, pretože súčasťou bola aj prehliadka botanickej záhrady. Na túto súťaž účastníčky pripravovala učiteľka Ing. Edita Glézlová, ktorej okresný výbor

chceme zúčastňovať aj v ďalších rokoch, vyzývame touto cestou všetky základné školy v okrese, aby do súťaže prihlásili svojich žiakov, pretože okresné kolo sa uskutočňuje stále v júni.

- Ing. MILAN BOROŠ, predseda SZZ -

Žiačky II. ZŠ na Nám. A. H. Škultétyho, zľava: Kristína Mikušová, Lucia Glézlová a Kristína Molnárová, sa zúčastnili na celoslovenskej súťaži Mladý Záhradkár, ktorá sa konala v Piešťanoch

TV PROGRAM PONDELOK 21.10.:

1 STV1 09:50 - Asijina voľba 35/88 10:45 - Duel 11:15 - 5 proti 5 12:00 - Správy RTVS 12:20 - Dámsky klub 13:55 - Taxík 14:20 - Postav dom, zasad strom 15:10 - Asijina voľba 36/88 16:00 - Správy RTVS 16:20 - Počasie 16:25 - Destinácia svet: Botswana-africký raj 17:10 - Podvodníci v akcii IV 2/10 17:45 - Duel 18:20 - 5 proti 5 19:00 - Správy RTVS 19:50 - Góly - body - sekundy 20:10 - Počasie 20:20 - Veľký sen 22:10 - Rossella II 1/5 00:00 - Profesionáli IV: Iba krásny obrázok 7/13 00:50 - Autosalon 01:15 - Občan za dverami 01:40 - Dámsky klub 03:10 - Sila lásky V. 215 04:00 - Asijina voľba 36/88 04:45 - Správy RTVS "N"

2 STV2 09:35 - Vincent Hložník 10:25 - Na ceste viery 10:50 - Tvárou v tvár 11:25 - Fokus rodina "N" 12:10 - Miestopis cechov a manufaktúr: Život vo vinici 12:30 - Živá panoráma 12:55 -

ArtSpektrum 13:00 - Remeselníci 13:45 - Magazin Ligy majstrov 14:10 - Športové ozveny 14:40 - Odpísané 15:30 - Autosalon 15:55 - Národnostný magazin mix: Židovský 16:20 - Profesionál 16:45 - Fokus práca "N" 17:30 - Správy RTVS z regiónov 17:45 - Počasie 17:50 - Správy - Hírek 18:00 - Vašimi očami: Francúzsko: Sever 18:35 - Košice - Európske hlavné mesto kultúry 18:45 - Večerníček: Kto býva v húštinách 18:55 - Krtko: Krtko a lastovička 19:00 - Rozprávky Bolka a Lolka: Baba Jaga 19:10 - Ja a moja rodina: Tinka z Grónska 19:20 - Háďaj, kto nás pozval 19:55 - Správy RTVS pre nepočujúcich "N" 20:00 - Výnimočné ženy: Grace Kelly 20:50 - VAT - Veda a technika 21:15 - Veda v Európe II: Cukrovka 21:30 - Správy a komentáre 21:55 - Počasie 22:00 - Góly - body - sekundy 22:05 - Európske kino - klub: Soul kitchen 23:40 - A3UM: KOŠICE EHMK 00:10 - Správy RTVS "N"

MARKÍZA

09:35 - Chlapi neplačú 11:00 - Kobra 11 X. 11/16 12:00 - Mentalista V. 12/22

12:50 - FARMA 14:10 - FARMA - DUEL 16:00 - NCIS - Námorný vyšetrovací úrad VIII. 21/24 17:00 - PRVÉ TELEVÍZNE NOVINY 17:25 - Lampáreň 17:50 - Chlapi neplačú 19:00 - TELEVÍZNE NOVINY 20:00 - ŠPORTOVÉ NOVINY 20:15 - POČASIE 20:30 - Búrlivé víno 21:40 - FARMA 23:00 - NCIS - Námorný vyšetrovací úrad VIII. 21/24 00:00 - Kobra 11 X. 11/16 00:50 - Mentalista V. 12/22 01:30 - Konečná 03:00 - FARMA 04:00 - Kobra 11 X. 11/16 04:45 - Lampáreň

JOJ

JOJ 10:00 - Dom snov VII. 12,13 12:00 - NOVINY O 12:00 12:30 - Kostí II. 14 13:30 - Kostí V. 2 14:30 - Vtiera Castle II. 24/24 15:40 - Nakupuje vám to 15:55 - Páli vám to? 17:00 - NOVINY O 17:00 17:50 - SÚDNA SIEN: Ale ja ju nemilujem! 19:00 - VEĽKÉ NOVINY TV JOJ 20:00 - ŠPORT 20:10 - NAJLEPŠIE POČASIE 20:20 - Panelák: Maticka skákavá 21:40 - DEDIČSTVO: Míňulost 3 23:15 - Geissenovci - Ťažký život miliónárov III. 19/19 00:15 - Žraloky 02:15 - Lovci väzňov II. 3

"Zvierací deň" čebovských žiakov

Zvieratá sú súčasťou a krásou života na tejto planéte, život bez nich si už len ťažko vieme predstaviť. Svetový deň zvierat je oslavou vzťahu medzi ľudstvom a ríšou zvierat. Je uvedomením si mnohorakého spôsobu, akým zvieratá obohacujú náš život a tiež vyjadrením vďaky, ktorá im za to náleží.

Úroveň ľudskosti sa meria vzťahom ku zvieratám

Niektorí žiaci sa obliekli do zvieracích masiek, maľovalo sa na tvár, vyučovalo sa netradičnou formou aj prostredníctvom dokumentárnych filmov z prostredia živočíšnej ríše.

Svetový deň zvierat - World Animal Day (WAD) bol ustanovený na Európskej konferencii ekológie vo Florencii v roku 1931. Tento deň mal spočiatku upozorniť na kritickú a neutušenú situáciu ohrozených druhov živočíchov. Neskôr sa začal vzťahovať na všetky druhy zvierat a postupne sa oslavoval po celom svete. Na deň 4. október pripadá sviatok sv. Františka z Assisi, ktorý bol veľkým milovníkom zvierat a je zároveň patrónom zvierat a ekológov.

Z minizoo mali čebovské deti veľkú radosť

Svetový deň zvierat je čas na oslavu, čas, kedy môžeme oceniť naše vzťahy so zvieratami, ktoré zdieľajú našu planétu. Je významnou príležitosťou pohovoriť si o problémoch s cieľom zabezpečiť humánne zaobchádzanie so zvieratami, aby sa podporila ochrana biotopov, ktoré sú domovom mnohých zvierat, aby sa zamedzilo týraniu a neetickému zaobchádzaniu so zvieratami. Je to deň, kedy myslíme na zvieratá možno viac ako inokedy. Hnutia podobného charakteru sme mali možnosť pozorovať v krajinách po celom svete.

Na ZŠ s MŠ Čebovce sme práve 4. októbra zriadili malú Minizoo, do ktorej prispeli mnohí žiaci školy, hlavne tí, ktorí mali doma nejaké zvieratká. Celou chodbou sa ozývalo čvrikanie papagájov za sprievodu veselého štebotania žiakov. Nechýbali zajačiky, korytnačky, mačičky. Žiaci sa mohli zoznámiť spolu s vyučujúcimi s miláčikmi spolužiakov. Niektorí sa obliekli do zvieracích masiek, maľovalo sa na tvár, vyučovalo sa netradičnou formou aj prostredníctvom dokumentárnych filmov z prostredia živočíšnej ríše.

Ďakujeme všetkým za spoluprácu, zvlášť koordinátorku projektu Ing. Perle Jáškó-Deákovéj a vedeniu školy za krásny deň, deň venovaný naplno tým, ktorí si takisto zaslúžia úctu, starostlivosť a dobré zaobchádzanie.

Mgr. ANETA KLADIVÍKOVÁ
Foto: ThLic. HYACINTA BALGOVÁ

TV PROGRAM UTOROK 22.10.:

1 STV1 09:50 - Asijina voľba 36/88
10:50 - Duel 11:15 - 5 proti 5
12:00 - Správy RTVS 12:20 -
Dámsky klub 14:00 - Postav dom, zasad strom
14:35 - Hurá do záhrady 15:15 - Asijina voľba
37/88 16:00 - Správy RTVS 16:20 - Počasie 16:25 -
Destinácia svet: Kuba - v karibskom rytme 17:10
- Podvodníci v akcii IV 3/10 17:45 - Duel 18:20 - 5
proti 5 19:00 - Správy RTVS 19:50 - Góly - body -
sekundy 20:10 - Počasie 20:20 - Nikto nie je do-
konalý 21:30 - Sanitka II. 7/13 22:30 - Najväčšie
kriminálne prípady Slovenska: Sedem rokov ne-
stačilo 23:00 - Najväčšie kriminálne prípady
Slovenska: Nenapraviteľný 23:25 - Profesionáli
IV: Líščia nora na streche 8/13 00:15 - O 5 minút
12 01:25 - Dámsky klub 02:55 - Sila lásky V. 216
03:45 - Asijina voľba 37/88 04:30 - Správy RTVS

2 STV2 12:30 - ArtSpektrum 12:35 -
Premeny prameňov č.1
13:05 - Chlapec do náručia:

Staromódny príbeh 1/3 14:05 - Cirkus, Cirkus
Festival - 1.časť 15:05 - Familia: Familia -
Francúzsky sen 15:30 - Orientácie 16:00 -
Rusínsky magazín 16:25 - Veda v Európe II:
Cukrovka 16:45 - Fokus zdravie "N" 17:30 -
Správy RTVS z regiónov 17:45 - Počasie 17:50 -
Správy - Hírek 18:00 - Koniar sveta:
Andalúzia 18:30 - Obnovme si domov 18:45 -
Večerníček: Kto býva v húštinách 18:50 - Krtko:
Krtko a žabka 18:55 - Rozprávky Bolka a Lolka:
Popoluškina črievička 19:05 - Ja a moja rodina
19:20 - Háďaj, kto nás pozval 19:55 - Správy RTVS
pre nepočujúcich "N" 20:00 - Cena riflí 20:45 -
Ambulancia: Lymfóm - choroba, ktorá sa skrýva
21:10 - GEN.sk: Ivan Žucha 21:30 - Správy a ko-
mentáre 21:55 - Počasie 22:00 - Góly - body -
sekundy 22:05 - Kennedyovci 8/8 22:50 - Umenie
2013: Divadlo a tanec 23:15 - Kinorama 23:45 -
Piloti 00:10 - Správy RTVS "N" 01:00 - Správy
RTVS pre nepočujúcich "N" 01:05 - ArtSpektrum

MARKÍZA

09:35 - Chlapi neplačú 10:45
- Kobra 11 X. 12/16 11:45 -

Mentalista V. 13/22 12:45 - Dr. House V. 19/24
13:40 - Krok za krokom III. 21/23 14:10 - FARMA
15:30 - Dva a pol chlapa 16:00 - NCIS - Námorný
vyšetrovací úrad VIII. 22/24 17:00 - PRVÉ
TELEVÍZNE NOVINY 17:25 - REFLEX 17:50 -
Chlapi neplačú 19:00 - TELEVÍZNE NOVINY
20:00 - ŠPORTOVÉ NOVINY 20:15 - POČASIE
20:30 - Búrlivé víno 21:40 - FARMA 23:00 - NCIS
- Námorný vyšetrovací úrad VIII. 22/24 00:00 -
Kobra 11 X. 12/16 00:55 - Mentalista V. 13/22 01:35
- Dr. House V. 19/24 02:15 - Krok za krokom

JOJ

09:30 - Panelák: Matička
skáková 11:00 - Dom snov
VII. 26 12:00 - NOVINY O
12:00 12:30 - Kostí II. 15

13:30 - Kostí V. 3 14:30 - Vtiera Castle III. 1/24
15:40 - Nakupuje vám to 15:55 - Páli vám to? 17:00
- NOVINY O 17:00 17:50 - SÚDNA SIEN:
Nevdácna dcéra 19:00 - VEĽKÉ NOVINY TV JOJ
20:00 - ŠPORT 20:10 - NAJLEPŠIE POČASIE
20:20 - Panelák: Požiar 21:40 - Vyvolení - Dom
snov 23:15 - Geissenovci 00:15 - Kostí V

Úcta k starobe začína v detstve

OKTÓBROVÉ ZAMYSLLENIE

Zjesenilo sa na seniorskú Literárnu jeseň, aj na tradičný mesiac úcty k starším. Ako ho vnímam ja? Je viac úcty v mojom okolí a v živote seniorov? Ľudia sa správajú úctivejšie voči sebe, či iným, voči svojmu okoliu? Aj v októbri je tak ako aj po iné mesiace v roku. (Podaktorí zahodia na ulici papier, ba aj sklenú fľašu, ktorá sa rozbije na márne kusy - dôkaz neporiadnosti a arogancie voči tým, ktorí sa zohýňajú po každý kúsok, aby mesto nezaplavila špina.

Psíčkari rôzneho veku zabúdajú odstrániť exkrementy po svojich miláčikoch z trávnika, kde sa hrávajú deti. Zúriví šarvanci s nenávisťou vykrikujú oplzlosti na svojich protivníkov; človeku je ľúto, že sa dali ovládnuť vášňami, ktoré ničia sebaúctu aj úctu voči druhým. Mladí, sympatickí anketári (kiežby našli uplatnenie podľa svojich schopností) zdvorilo oslovujú ľudí nad šesťdesiat rokov. Navedú ich na správnu odpoveď na otázku, čím získali možnosť zúčastniť sa na akcii s pohostením, darčekom a možnosťou zaručenej výhry! Podaktorí im

nadiktujú svoje meno a osobné údaje. Žiaľ, národ je svedkom neznášanlivosti, vzájomného osočovania, ako aj agresivity viacerých poslancov, ktorých zvolil na najvyššie posty s tým vedomím, že svojou múdrosťou, inteligenciou a ľudskými kvalitami si zaslúžia dôveru. Podvodníci a zloději aj v októbri útočia na starcov, pretože sú najbezbrannejší.

Pozitívnym znakom októbra sú deti. Svojím roztomilým zjavom, spevom či básňou dokážu potešiť srdcia tých skôr narodených. Vďaka rodičom i učiteľom, ktorí ich vedú k úcte voči nám. Návštevy kompetent-

ných v sociálnych zariadeniach sú tiež častejšie, keď by bolo v ich možnostiach odstrániť zistené nedostatky. V živote starcov, ktorých rodina vníma ako nadbytočnú príťaž, ani október neznamená zlepšenie. Šťastní sú tí, ktorých obklopuje láska detí, vnúčať a ďalších príbuzných, pretože táto láska nie je vymedzená na október, bola tu, je tu a bude.

Vlastne, čo znamená to magické slovo láska? Je ako záračná bylina a pri dobrej opatere vydrží celý život. Ja som ju skúsila definovať takto: "Láska je voda a soľ" je pieseň i sladký bôľ (more i ne-

bo zároveň/ v temnotách horiace pochodeň/ je slnko aj vietor vo vlasoch ldnešok i náš zajtrajšok/ kvieťa jari na lúčinách/ živý oheň v nás." Toto je lyrická formulácia lásky, no skôr vedecky treba pristupovať k nej, pretože sa podobá jedinečnej a vzácnej zlúčenine zložený z mnohých prvkov. Neviem, či by som dokázala vymenovať všetky, no určite obsahuje vzájomné porozumenie, ohľaduplnosť, dôveru a iné, no bez prvku "úcta" si ju neviem predstaviť. Úcta by mala byť pre človeka takou samozrejmosťou ako vzduch, ktorý dýchame. Predovšetkým dieťa treba vychovávať s úctou. Treba si vážiť prácu vlastných rúk, len taká prinesie uspokojenie, slúži ku cti. Ak by sme nevážili seba samého, dokázali by sme venovať úctu všetkým a všetkému, ktorým patrí?

- EVA ŠOŠOVÁ -

LITERÁRNA JESEŇ v znamení úcty

Výsledkom tradičnej spolupráce HIOS vo V. Krtíši a Klubom dôchodcov vo V. Krtíši bolo pekné podujatie v utorok 8. októbra pod názvom Literárna jeseň, ktorú otvorili milými slovami úcty vedúca klubu Táňa Kuchtová a metodik HIOS Andrej Babiar. Oči prítomných s úľubou spočinuli na milej tvári Márie Matiašovej, ktorá sa po návrate z materskej dovolenky ujíma svojich pracovných povinností v HIOS.

Seniari sa vzájomne pozorne počúvali

Každý prednes toho popoludnia bol prejavom úcty k autorovi literárnych diel, hodnotám života, bol potešením pre všetkých.

Mladý umelec Andrej Babiar ponúkol kyticu pôsobivých piesní. Vlastnoručne vyrobeným hudobným nástrojom vdychuje svoje melódie, ale aj tie starodávne z klenotnice ľudovej tvorivosti. Je to jeho prejav úcty ku svojim predkom a tradíciám tejto zeme.

Do programu vstúpila ako slnečný lúč Roberta Chrtanská,

žiačka ZUŠ vo V. Krtíši, z triedy Mgr. Art. Silvie Svákusovej. Predniesla klenot z tvorby láskavého autora Dievčatka so zápalkami, ktorý s takou úctou obdivoval svojho Statočného cínového vojačika, a to Snežienka od Hansa Christiana Andersena. Milá recitátorka, akoby sa sama menila na neznú, krehkú snežienku v pôsobivom prednese.

Vlasta Fajtová, ako učiteľka mala vždy k deťom blízko. Znova siahla po detskej literatúre, ktorá má čo povedať aj dospelým. Významná slovenská spisovateľka Hana Zelinová v knihe Jakubko, ktorej dej je situovaný do SNP, vytvorila typ vzácnej ženy, babenky. Táto v rozhodujúcich chvíľach rozmýšľa srdcom -

(Pokračovanie na str. 11)

TV PROGRAM STREDA 23.10.

1 STV1 09:50 - Asijina voľba 37/88
10:50 - Duel 11:15 - 5 proti 5
12:00 - Správy RTVS 12:20 -
Dámsky klub 14:00 -
Postav dom, zasad strom 14:30 - Pravdivé príbehy s Katkou Brychtovou: Dve matky 15:10 -
Asijina voľba 38/88 16:00 - Správy RTVS 16:20 -
Počasie 16:25 - Destinácia svet: Jordánsko-Jemen 17:10 - Podvodníci v akcii IV 4/10 17:45 -
Duel 18:20 - 5 proti 5 19:00 - Správy RTVS 19:50 -
Góly - body - sekundy 20:10 - Počasie 20:20 -
Liga majstrov: Real Madrid - Juventus Turín 22:50 -
Liga majstrov - zostrihy 00:10 -
Profesionáli IV: Operácia Susie 9/13 01:00 -
Reportéri 01:25 - Slovensko v obrazoch 01:50 -
Dámsky klub 03:20 - Sila lásky V. 217 04:05 -
Asijina voľba 38/88 04:55 - Správy RTVS "N"

2 STV2 09:45 - Koniari sveta: Andalúzia 10:15 -
Rusínsky magazín 10:45 -
Fokus zdravia "N" 11:30 - Ambulancia: Lymfóm -
choroba, ktorá sa skrýva 12:00 - Živá panoráma

12:35 - ArtSpektrum 12:40 - Dnes hrá a zabáva
13:10 - Chlapec do náručia: Zaľúbená poštarčka
2/3 14:10 - Ako chutí muzika 14:50 - A3UM:
KOŠICE EHMK 15:20 - VAT - Veda a technika
15:45 - Maďarský magazín 16:15 - Tempo 16:25 -
Test magazín: Jahodové jogurty 16:45 - Fokus
spotrebiteľ "N" 17:30 - Správy RTVS z regiónov
17:45 - Futbal MS do 17 rokov 20:00 - Ešte si chvíľu
s Kornelom pobudnúť 20:55 - Al Entisar - Loď
nádeje 21:30 - Správy a komentáre 21:55 -
Počasie 22:00 - Góly - body - sekundy 22:05 -
Nová vlna v českom filme: "Farářův konec" 23:40 -
Policia 23:55 - Profesionál 00:10 - Autosalon 00:35 -
Správy RTVS "N" 01:20 - Správy RTVS pre
nepečujúcich "N" 01:25 - ArtSpektrum

MARKÍZA 09:35 - Chlapi neplačú
10:45 - Kobra 11 X. 13/16
11:45 - Mentalista V. 14/22
12:45 - Dr. House V. 20/24 13:40 - Krok za
krokom III. 22/23 14:10 - FARMA 15:30 - Dva a
pol chlapa 16:00 - NCIS - Námorný vyšetrovací
úrad VIII. 23/24 17:00 - PRVÉ
TELEVÍZNE NOVINY 17:25 -
REFLEX 17:50 - Chlapi neplačú 19:00 -
TELEVÍZNE NOVINY 20:00 - ŠPORTOVÉ NO-

VINY 20:15 - POČASIE 20:30 - Modré z neba
22:30 - NCIS - Námorný vyšetrovací úrad VIII.
23/24 23:30 - Kobra 11 X. 13/16 00:25 -
Mentalista V. 14/22 01:10 - Dr. House V. 20/24
01:50 - Krok za krokom III. 22/23 02:10 -
Dva a pol chlapa 02:30 - Sklenený dom
2 04:00 - Kobra 11 X. 13/16 04:55 -
TELEVÍZNE NOVINY

JOJ JOJ 09:30 - Panelák: Požiar
11:00 - Dom snov VII. 27
12:00 - NOVINY O 12:00
12:30 - Kosti II. 16 13:30 - Kosti V. 4
14:30 - Vtiera Castle III. 2 15:40 -
Nakupuje vám to 15:55 - Páli vám to?
17:00 - NOVINY O 17:00 17:50 -
SÚDNA SIEN: Lietajúce zuby 19:00 -
VELKÉ NOVINY TV JOJ 20:00 - ŠPORT
20:10 - NAJLEPŠIE POČASIE 20:20 -
Panelák: Obálka 21:40 - C.S.I.:
Kriminálka Miami X. 7 23:00 -
Vtiera Castle V. 10 00:00 -
Vtiera Castle III. 17 01:00 - Kosti
VII. 10,11 02:50 - Slnečno,
sem-tam vraždy 12 03:30 -
Myšlienky vraha - Správanie
podozrivých 2 04:10 - BRATISLAVA
Deň a Noc 04:45 - Kosti V. 4

Literárna jeseň v Klube dôchodcov sa niesla v duchu úcty k človeku

(Dokončenie zo str. 10)

s láskou sa ujala cigánskej sirotky. Chlapček k nej prilipol úprimnosťou čistej duše.

Kým Jakubko bol prefíkaným detským hrdinom SNP, pplk. Ján Mrva v.v., svojimi literárnymi spomienkami na vojnovú históriu, vzdáva hold ich skutočným hrdinom i obetiam. "Mladí by mali poznať históriu a nedopustiť, aby sa opakovala", píše v článku o bojoch na území nášho okresu pred 69. rokmi počas SNP. Do našej pozornosti poručá meno 36 ročného partizána Jozefa Trnku, baníka z Handlovej, ktorý v nich padol za slobodu. S úctou si ho budú pamätať aj účastníci literárnej jesene.

PaedDr. Ján Fekete -Apolin miluje tento svet a v ňom svoj drahý Modrý Kameň. Pozná jeho históriu ako aj jeho obyvateľov. Rád, s hlbokou znalosťou a úctou píše ich príbehy, píše, čím sú krásni, ľudskí a jedineční. Podľa jeho článku "Život v ôsmich divadlách" si na nedávno zosnulú herečku Vieru Strniskovú zaspomínala Gitka Gajdošíková, ktorá ju tiež poznala osobne. K spomienkam na túto výnimočnú ženu, ktorá si natoľko vážila svoju prácu a divákov, že do svojich postáv

vkladala maximum svojho presvedčivého talentu, pridala tie svoje aj Emil Rončák. Ako mladá herečka zvolenského divadla prichádzala do V. Krtiša režírovať ochotnícke divadlo. Jeho členom bol aj E. Rončák. Bola prísnou, cielavedomou režisérkou, niektoré výstupy žiadala opakovať aj 20 - 30 krát, kým nebola spokojná s výsledkom. Premiéra hry Radúz a Mahuliena bola nadšene prijatá. Šťastná režisérka vystúpala svojich hercov za oponou, medzi nimi aj predstaviteľa Radúza, E. Rončáka. Bolo to dávno, avšak pani Strnisková si uchováva v pamäti ako inteligentnú, skromnú, príťažlivú mladú ženu. S úctou ju budú spomínať všetci milovníci jej umenia, ku ktorým patrime aj my.

Emil Rončák knihou "Vrchárska babica" vzdáva úctu svojej statočnej pracovitej starej mame, ktorá v ťažkých podmienkach horskej krajiny neraz nasadila vlastné zdravie, bola v ohrození života, aby pomohla príviesť na svet dieťa. Potešil nás ukázkami z vlastnej tvorby. Dve z jeho básní predniesla aj Mgr. Mária Hroncová.

V slovách o jeseni, v krásne dažďa pestrofarebných jesen-

ných listov našla potešenie Želmíra Nemčoková. Jeseň nemá pôsobiť na nás depresívne. Aj v jeseni života môžeme nájsť pôvab a krásu. S týmito myšlienkami sa podelila podľa časopisu Slovenka. Eva Filipová pripojila k nim úvahy k mesiacu úcty k starším. Tiež boli príjemným pokrmom pre naše duše. Pridala k nim aj dve úsmevné anekdoty zo života starcov.

Patrí sa vzdať úctou aj múdrym rozprávkárom. Ich hrdinovia boli vzorom v spravodlivosti, odvahe, vytrvalosti, so zmyslom pre česť. Učili viere, že pravda zvíťazí a zlo bude potrestané. Je to nádherné poslanstvo. Dobšinského rozprávka "Žabia kmoťra", v ktorej sa úctívajú dievčína dočká odmeny, predniesla Magdaléna Grančayová.

Na Márii Faybíkovej nepoznať, ako letia roky. Nie je len milovanou matkou a starou ma-

mou, ale svojmu životu dáva aj vyšší rozmer realizáciou svojich ušľachtilých záľub. Spieva, hrá divadlo a predstavila sa ako autorka. Zarecitovala svoju baladu "Osamelosť" s témou života starenky v domove dôchodcov, ktorá márne čaká na svoje deti v poslednej etape svojho života.

Andrej Babiar po pišťalke a gajdách vybral z puzdra husle. Pohládzal ich pohľadom i rukou, držal ich opatrne, s úctou. Volakedy zneli v rukách jeho starého otca a dedinky Polianka neďaleko Myjavy. Prv než začal doprevádzať čistý zvonivý hlas Márie Matiašovej s úctou povedal: "Prijmite vďačne." Ich pieseň vďačne prijali všetci poslucháči. Bola krásnou bodkou za podujatím, kde dominovala úcta človeka k človeku.

- EVA ŠOOŠOVÁ -

Foto: - MÁRIA MATIAŠOVÁ -

TRI DÔLEŽITÉ VECI

Tri veci ovládajú: svoje nálady, jazyk a správanie.

Tri veci utužujú: odvažu, láskavosť a vľúdnosť.

O tri veci sa snaží: o zdravie, veselú myseľ a dobrých priateľov.

Troch vecí sa vystríhaj: tvrdosti srdca, necitlivosti

a nevďačnosti. Tri veci obdivujú: prírodu, deti a starých ľudí.

Tri veci rozdáva: almužnu, útechu a pochvalu druhým.

1 STV1 ŠTVRTOK 24.10.

09:50 - Asijina voľba 38/88
10:50 - Duel 11:15 - 5 proti 5 12:00 - Správy RTVS
12:20 - Dámsky klub 13:55 - Postav dom, zasad strom 14:20 - Tajomstvo mojej kuchyne 15:15 - Asijina voľba 39/88 16:00 - Správy RTVS 16:20 - Počasie 16:25 - Destinácia svet: Kostarika, Panama a Guatemala 17:10 - Podvodníci v akcii IV 5/10 17:45 - Duel 18:20 - 5 proti 5 19:00 - Správy RTVS 19:50 - Góly - body - sekundy 20:10 - Počasie 20:20 - Wallander: Falošná stopa 1/3 21:45 - Kriminálka Staré Mesto II. 1/6 22:45 - Reportéri 23:15 - Profesionáli IV: Rodina nadovšetko 10/13 00:05 - Najväčšie kriminálne prípady Slovenska: Sedem rokov nestačí 00:30 - Najväčšie kriminálne prípady Slovenska

2 STV2 09:55 - Piloti 10:25 - Maďarský magazín 10:55 - Fokus spotrebiteľ "N" 11:40 - Pred rokmi... 12:05 - Živá panoráma 12:40 - ArtSpektrum 12:45 - Pesničky kolotoč 13:50 - Noc v archíve: Drobnosti z obrazovky 15:00 -

Senior klub-magazín 15:25 - Cesta 15:55 - Rómsky magazín 16:25 - Polícia 16:45 - Fokus právo "N" 17:30 - Správy RTVS z regiónov 17:45 - Počasie 17:50 - Správy - Hírek 18:00 - Cena prírody III.: Ochrana pred chaosom 18:25 - Halali 18:45 - Večerníček: Kto býva v húštinách 18:50 - Macko Uško: Výlet 19:00 - Ja a moja rodina: Carly z Los Angeles 19:10 - Háďaj, kto nás pozval 19:45 - Správy RTVS pre nepočujúcich "N" 19:50 - Najriskynejšie technické operácie: Záchrana riečneho člna 20:45 - Futbal - Európska liga: Futbal Európska Liga - zápasy 23:00 - Góly - body - sekundy 23:05 - Počasie 23:10 - České milovanie: O láske v starobe 23:40 - Správy RTVS "N" 00:30 - Správy RTVS pre nepočujúcich "N" 00:35 - ArtSpektrum

3 MARKÍZA 08:30 - Modré z neba 10:30 - Chlapi neplačú 11:40 - Kobra 11 X. 14/16 12:40 - Mentalista V. 15/22 13:35 - Dr. House V. 21-22/24 15:30 - Dva a pol chlapa 16:00 - NCIS - Námorný vyšetrovací úrad VIII. 24/24 17:00 - PRVÉ TELEVÍZNE NOVINY 17:25 -

REFLEX 17:50 - Chlapi neplačú 19:00 - TELEVÍZNE NOVINY 20:00 - ŠPORTOVÉ NOVINY 20:15 - POČASIE 20:30 - Búrľivé víno 21:40 - FARMA 23:00 - NCIS - Námorný vyšetrovací úrad VIII. 24/24 00:00 - Kobra 11 X. 14/16 00:55 - Mentalista V. 15/22 01:40 - Dr. House V. 22/24 02:20 - Dva a pol chlapa 02:40 - FARMA 03:45 - Kobra 11 X. 14/16 04:55 - TELEVÍZNE NOVINY

4 JOJ 09:30 - Panelák: Obálka 11:00 - Dom snov VII. 28 12:00 - NOVINY O 12:00

12:30 - Kostí II. 17 13:30 - Kostí V. 5 14:30 - Vtiera Castle III. 3 15:40 - Nakupuje vám to 15:55 - Páli vám to? 17:00 - NOVINY O 17:00 17:50 - SÚDNA SIENĽ: Húlia ako komíny 19:00 - VEĽKÉ NOVINY TV JOJ 20:00 - ŠPORT 20:10 - NAJLEPŠIE POČASIE 20:20 - Panelák: Pomalé spermie 21:40 - Vyvolení - Dom snov - PREMIÉRA 23:15 - Gigolovia II. 00:30 - Kostí V. 5 01:25 - Gigolovia II. 02:40 - Hawaii 5.0 II. 8 03:30 - Myšlienky vraha - Správanie podozrivých 3 04:10 - BRATISLAVA Deň a Noc 04:40 - C.S.I.: Kriminálka Las Vegas

Z minulosti okresu Veľký Krtíš

RNDr. JÁN ALÁČ

V roku 1928 vyšla prvá po slovensky písaná práca venovaná Novohradu - Lučenec a kraj Novohradský. Jej autorom bol Vladimír Polívka (1893 - 1938), jeden z českých profesorov, ktorí po roku 1918 prichádzali na Slovensko pomôcť ho vzdelanostne pozdvihnúť. Jeho pôsobiskom po roku 1919 bol Lučenec. Neskôr učil v Banskej Bystrici. V rokoch 1929 - 1938 bol senátorom v Národnom zhromaždení Československej republiky. Jeho kniha sa samozrejme nemôže rovnať maďarsky písanej monografii Novohradskej župy Samu Borovszkého z roku 1911, napriek tomu ide o zaujímavé svedectvo o tom, ako bol tento priestor vnímaný, čo v ňom hodne zaznamenania autor videl, ale i aké informácie mal k dispozícii. Údaje uvádzané v Borovszkého monografii sa v súvislosti s históriou obcí často citujú, Polívkova kniha je však v tomto smere opomínaná, a preto stojí za to sa na ňu pozrieť.

Vladimír Polívka pôsobil v Lučenci a tak je okoliu Veľkého Krtíša venovaná menšia pozornosť. Pri mnohých obciach, ležiacich na území dnešného okresu Veľký Krtíš, uvádza len počet obyvateľov a polohu (tie vynecháme). Pozrime sa preto na obce, ktorým venoval viac pozornosti. Pri niektorých domínajú historické reálie, pri iných

Okres Veľký Krtíš v prvej po slovensky písanej monografii Novohradu

prevláda etnografické hladisko a inokedy ho zaujali prírodné danosti. Je to rýdzo dobový pohľad, mnohé údaje sú preto značne skreslené a možno práve preto zaujímavé.

„V *Dolnej Strehovej* starý kaštieľ dlho používaný miestnou Sokolskou telocvičnou jednotou, je jednou z najstarších pamiatok nášho kraja. Zvláštnou výstavbou síce nevyniká, ale dosiaľ badať jeho mohutnosť v stavbe. Miestnosti sú len málo vhodné na bývanie. V minulom roku (1928) v marci zrušila sa jedna časť kaštiela. Dnešní majitelia bývalého dolnostrehovského dvorca majú vybudovaný moderný a rozsiahly kaštieľ s prilahlým krásnym parkom. Dolná Strehová je i rodiskom významného spisovateľa Emericha Madácha autora slávneho diela *Tragédia človeka*. Pre charakteristiku treba uviesť, že pôvodne bolo dielo napísané po slovensky; len neskoršie upravené po maďarsky a tak sa stalo slávnym básnickým klenotom maďarskej literatúry. Jedom člen rodiny Madáčovcov tiež písal v bibliotéke príležitostné piesne nábožné, súc horlivým evanjelikom. V najbližšom okolí *Luboriečky* boli objavené pri vykopávkach staré zbrane a rôzne bronzové predmety. Podľa ústnej tradície bol na vrchu Vysoká kedysi hrad, ktorého stopy pomaly miznú. V časoch tureckej okupácie bola obec vypálená a neskoršie opäť obnovená. Domáci priemysel sa obmedzoval na drevenú výrobu, hlavne poľnohospodárske a v menšej miere na domácku výrobu plátna. Najvýznamnejší včelár je na *Luboriečke* gazda Chrtiansky, ktorý predáva med aj vo veľkom. V *Luboriečke* panovala predstava, že

keď zomrie stará žena veje silný vitor, hneď ľudia hovoria, že to bola iste striga, že vrah vedela "porábat". Obec Chrtany je známa domácim priemyslom košíkárskym a výrobou slamienok, ktoré predávajú na trhoch v Lučenci, Haliči, Modrom Kameni aj Dolnej Strehovej.

Horné Strháre majú významný domáci priemysel - košíkárstvo, ktoré v okolitých dedinách nepoznajú. Preto pri potokoch je mnoho vrb, ktoré sú akýmsi "národným" stromom Strháčanov, bez neho by ich priemysel zanikol. Výrobky predávajú na trhoch v Lučenci. K domácejmu priemyslu treba pripomenúť v Dolných Strhároch výrobu domáceho súkna a pokrovcov z handár. Včelári tu vyrábali slamené úle. Z *Dolných Strhár* cez pustatinu Slatinka pokračuje cesta na západ do *Modrého Kameňa*. Nad mestečkom na skalnom ostrohu dvíha sa zrúcanina bývalého hradu. História nám pôvodne vypráva len o hrade, ktorý neskoršie Madari označili menom *Modrý*. Terajšie označenie je doslovným prekladom bývalého maďarského úradného označenia. Starí ľudia z okolia aj v mestečku užívajú tradične stále označenie *Hrad*. Starobylosť hradu je preukázaná históriou: spomína sa už pred tatárskym vpádom. Celý stredovek bol majetkom rodiny *Balašovcov*. V dobe tureckých bojov v XVI. storočí dlho vzdorovala posádka hradu: bola dobre opatrená. Ľud poddaný poutekal vtedy k záchrane do vzdialeného *Divína*. Až konečne hrad sa vzdal. V rukách tureckých zostal len niekoľko rokov, bol opäť dobytý *Pálffym* a *Tiefenbachom* a dôkladne opravený. V polovici XVIII. storočia v nových bojoch úplne bol zničený, len

Horné Strháre

Veľké Straciny

Dolná Strehová

malá časť pozdejšie bola upravená k bývaniu ako kaštieľ s bohatými zbierkami. Na strmých svahoch horských je upravený vhodne rozsiahly park, kde rastie mnoho jedlých gaštanov a vlašských orechov. Z bývalého opevnenia sú dosiaľ zachované niektoré časti, iné boli opravené prípadne odstránené. Posledná držiteľka hradu bola grófka *Almássy*, ktorá ho po prevrate odpredala. Utešený je výhľad z najvyšších miest hradných priestor do hlbokého údolia potoku smerom južným a na samotné mestečko.

V hradných miestnostiach sú teraz umiestnené úrady: okresný (Pokračovanie na str.13)

TV PROGRAM PIATOK 25. 10.

STV1 09:50 - Asijina voľba 39/88
10:50 - Duel 11:15 - 5 proti 5
12:00 - Správy RTVS
12:20 - Dámsky klub 13:55 - Postav dom, zasad strom 14:25 - Nebičko v papuľke: Zelenina 15:10 - Asijina voľba 40/88 16:00 - Správy RTVS 16:20 - Počasie 16:25 - Destinácia svet: Mjanmarsko /Barma/ 17:10 - Podvodníci v akcii IV 6/10 17:45 - Duel 18:20 - 5 proti 5 19:00 - Správy RTVS 19:50 - Góly - body - sekundy 20:10 - Počasie 20:20 - Milujem Slovensko 21:40 - Legendy popu: Robo Grigorov 23:30 - Nikto nie je dokonalý 00:40 - Profesionáli IV: Lawsonova posledná bitva 11/13 01:30 - Dámsky klub 03:05 - Sila lásky V. 219 03:50 - Drišľakoviny

STV2 09:55 - Cena prírody III: Ochrana pred chaosom 10:15 - Rómsky magazín 10:50 - Fokus právo "N" 11:30 - Dotknúť sa Denali 11:55 - Živá panoráma 12:30 - ArtSpektrum 12:35 - Od Prešporka k Dunaju 13:05 - Chlapec do náručia: Škriatok z

rozprávky 3/3 14:05 - Cirkus, Cirkus Festival - 2.časť 14:50 - Svetový pohár silných mužov 15:20 - Futbal - Európska liga - zostrihy 15:55 - Tvárou v tvár 16:25 - Eurovirtuál - Mária Kráľovičová 16:45 - Fokus rodina "N" 17:30 - Správy RTVS z regiónov 17:45 - Počasie 17:50 - Správy - Hírek 18:00 - Národnostné správy 18:05 - Extrémne v horách 18:35 - (Ne)celebrity: Ján Poláček 18:45 - Večerníček: Kto býva v húštinách 18:50 - Macko Uško: Uspávanka 19:00 - Rozprávky Bolka a Lolka: Škaredé kačatko 19:10 - Ja a moja rodina: Kevin v Čile 19:20 - Hádaj, kto nás pozval 19:55 - Správy RTVS pre nepočujúcich "N" 20:00 - Záchrana pandy 20:50 - Familia: Familia - Makovienska 21:20 - Góly - body - sekundy 21:25 - Počasie 21:35 - Kinorama 22:00 - Kino na Dvojke: Babel 00:20 - Bratislavské jazzové dni 2012

MARKÍZA 09:35 - Chlapi neplačú 10:45 - Kobra 11 X. 15/16 11:45 - Mentalista V. 16/22 12:45 - Dr. House V. 23/24 13:40 - Krok za krokom III. 23/23 14:10 - FARMA 15:30 - Dva a pol chlapa 16:00 - NCIS - Námorný

vyšetrovací úrad 17:00 - PRVÉ TELEVÍZNE NOVINY 17:25 - REFLEX 17:50 - Chlapi neplačú 19:00 - TELEVÍZNE NOVINY 20:00 - ŠPORTOVÉ NOVINY 20:15 - POČASIE 20:30 - Búrlivé víno 21:40 - FARMA 23:00 - AKČNÝ PIATOK: Bitkári 01:00 - NCIS - Námorný vyšetrovací úrad 01:45 - Kobra 11 X. 15/16 02:30 - Mentalista V. 16/22 03:10 - FARMA 04:00 - Kobra 11 X. 15/16

JOJ 09:30 - Panelák: Pomalé spermie 11:00 - Dom snov VII. 29 12:00 - NOVINY O 12:00 12:30 - Kostí II. 18 13:30 - Kostí V. 6 14:30 - Vtiera Castle III. 4 15:40 - Nakupuje vám to 15:55 - Páli vám to? 17:00 - NOVINY O 17:00 17:50 - SÚDNA SIEN: Nešťastné video 19:00 - VEĽKÉ NOVINY TV JOJ 20:00 - ŠPORT 20:10 - NAJLEPŠIE POČASIE 20:20 - Panelák: Skvelé "piár" 21:40 - Cena je správna 23:00 - Ground Zero: Koniec sveta 00:50 - Deň odplaty 02:50 - Myšlienky vraha - Správanie podozrivých 4 03:35 - BRATISLAVA Deň a Noc 04:05 - Mój brat je prasa

(Dokončenie zo str.12)

úrad, okresný súd, školský inšpektorát, bývalo tam tiež vojsko, ktoré pred krátkym časom bolo preložené. Mestečko nevyniká dajakým zvláštnym rázom, budí dojem väčšej, upravenejšej dediny, s niekoľkými peknými domčekmi. V mestečku je len ľudová katolícka škola, v prostídkom, chudobnom domčeku pri kostole. Kostol pochádza z roku 1879, v najnovšej dobe opravený. Z Modrého Kameňa smerom južným vedie cesta na **Veľký Krtíš**. Kostol pochádza z roku 1635. V okolí nachodia sa stopy kamenného uhlia, ďalej kremečité piesok, ktorý vozia do sklární. Na chotári je dobrý minerálny prameň. Veľký Krtíš je rodisko významného spisovateľa A. H. Škultétyho. Vo **Veľkých Stracinách** je výstavný kaštieľ vo vlašskom štýle a kostol so starobylým obrazom oltárnym z roku 1649. V minulom storočí roku 1869 bola postihnutá obec veľkým požiarom, ktorému z poloviny podľahla. **Sklabiná** ako obec so samostatnou duchovnou správou sa pripomína už v XIV. storočí. Kostol bol určite vybudovaný už roku 1396. V minulom storočí bola obec postihnutá dvojakým nešťastím: 1866 ohňom a potom cholero (viac či menej postihla všetky obce okresu), ktorej podľahla tretina obyvateľov. Obec bola na žiadosť maďarských vlasteneckých žien označená ku počte veľkého spisovateľa Kolomana Mikszátha, ktorý sa tu 16. januára 1849 narodil - Mikszáthfalva. Som presvedčený, že žiadosť nešla od srdca ľudu miestneho, ale bola dielom "hazafikov"; nepredpokladám a nemôžem súhlasiť s tým, že by slovenská dedina z lásky k maďarskému spisovateľovi zmenila svoje meno. Dnes opäť uživa úradného označenia pôvodného názvu Sklabiná. V okolí obce sú tiež stopy kamenného uhlia a výborná železitá kyselka.

Zombor je najjužnejšia čisto slovenská dedina v našom kraji. Pripomína sa už v stredoveku ako malá osada, ale v XVI. storočí opäť ako pusté miesto, snáď tureckými vpádmi zničená osada. Počiatkom XVIII. storočia v roku 1718 so svolením vtedajšieho pána A. Prónaya pristahovali sa do obce česko-

rauskí bratia - exulanti z Malého Hrozenkova na Morave. Kostol v terajšej úprave bol vybudovaný roku 1845. Roku 1861 bola zničená obec veľkým ohňom. V Zombore a okolitých obciach už sa rodí veľmi pekné hrozno. Zo Zomboru sa vyzvezie v úrodnom "požehnanom" roku 800 - 1000 hl vína. Dosiaľ sa tam veľmi pestuje konope. Rušno a veľmi veselo býva od októbra na priadkach veď usilujú sa ženy prekonať užité porekadlo: "Dobrá priadka musí mať na Všetkých Svätých jedno pradenie". Napradené nite sa vyperú, usušia a natiahnu na krosná. Tkanie trvá obyčajne dlho do Veľkej noci, lebo hanbou by bolo ešte vo Veľkej noci sedieť za krosnami. Jar a leto okrem práce hospodárskej venuje sa bieleniu plátina. V okolí **Olovár** sú sledy kamenného uhlia. Nad dedinou stával v minulých rokoch hrad, ako dosiaľ hovorí ľudová tradícia; boli vraj tam tiež objavené starobylé opevnenia z doby sťahovania národov. V **Lešti** je zamestnaním ľudu roľníctvo a najmä chov oviec. Ľud rozšafne rozpráva: "Ovca - zlatá baňa". A má pravdu, pretože chov je veľmi výnosný. Charakteristickým domácim priemyslom je výroba krpocov; temer každý desiaty Lešťan rozumie sa tomuto odboru. Dobrý kameň stavebný - žula je tu v hojnom množstve; vraj Lešťania z neho stavajú ploty. Dosiaľ tu je krásne zachovaný kraj veľmi blízky kroju v Turompoli a Velkom Lome. Zaujímavý zvyk panuje u žien v Lešti, Turompoli a Velkom Lome, kde dosiaľ nosia vlasy upravené na kyty. Ponáša sa táto úprava vlasov rohu a nikto cudzí sa nesmie tejto úpravy dotknúť. Bola by to pre ženu najväčšia pohana. Muži majú na dedinách, kde je dosiaľ zachovaný kraj, podstatne totožný a súhlasný, pokiaľ sa týka strihu, čiastočne sa líšia len farbou kabaníc a ich jednoduchým cifrovaním. Najviac prevláda v súkne farba biela, niekde červene ozdobená, najmä v **Lešti, Turompoli, Velkom Lome a Pravici a Horných Strhároch; Suché Brezovo** má v oblube hnedé súkno. Za tuhých mrazov a suchej zimy prichádzajú k platnosti teplé súkenné kapce; na

Pravici im hovoria "kapcáty" Staršie ženy chodia do pozdných týždňov jesenných bosé."

V roku 1958 vyšla publikácia Ľudová architektúra na Slovensku od Polívkovho kraja etnografa a znalca umenia Jozefa Vydru (1884 - 1959). V nej autor, ktorého meno dnes nesie Škola užitočného výtvarníctva v Bratislave, charakterizuje priestor z obdobia okolo roku 1925, ktorý si on nazval **Turopolské lazy**: "...Chalupy a dvorné prístavby za Turopolskými lazmi v Tisovniku, Madačke Turom Poli a Velkom Lome patrili k najprimitívnejším stavbám na Slovensku vôbec. Bývali drevené z krivého dreva a vakované, alebo z hlinených válkov, nízke, takže dvere siahali až po strechu. (...) To je obraz najstarších domov v kraji. Tak vyzeral celý tento kraj počnajúc **Dačovým Lomom, Veľkým Lomom, Madačkou, Turím Poľom.** (...) Táto, vedľa Čičmian najstarobylejšia časť Slovenska so skoro pohanskými pieskovcovými pomníkmi na cintorínoch, s mužmi v širokých nohaviciach a s kečkami, v porovnaní, s ktorými ôsmi žijúci Detvanci s kečkami vyzerali v roku 1925 ako oblečení podľa najnovšej módy, skoro úplne zmizla vplyvom nových opatrení pre poznesenie tohto kraja. Aspoň jedna dedina z nich mala byť zachránená ako rezervácia starobylej výroby, odevnej a stavebnej kultúry". Škoda, že sa tak nestalo. Hlavne obce v severných hornatejších častiach okresu na to mali veľký potenciál, o ktorom vypovedajú aj fotografie tretieho príslušníka českého národa Karola Plicku (1894 - 1987) z rovnakého obdobia. Veľmi čarovné sú napríklad často publikované dobové fotografie žien s partami z Veľkého Lomu alebo Lešti."

Olováry

Modrý Kameň

Sklabiná

Turie Pole

Napriek všetkým procesom a zmenám 20. storočia si mnohé dediny okresu Veľký Krtíš ležiace mimo frekventovanejších komunikácií uchovali mnoho zaujímavých prvkov a zákutí z minulosti, z ktorých mnohé stoja za pripomenutie. Ich izolovanosť, ktorá je na istej úrovni roky ich hendikepom, môže byť v skutočnosti prednosťou. Možno by stačilo len upriamiť na ne pozornosť a využiť ich na prospech celého regiónu.

- RNDR. JÁN ALÁČ.

TV PROGRAM SOBOTA 26.10.

1 STV1 10:05 - Berlin, Berlin: Milión 13 11:05 - Milujem Slovensko 12:30 - On air 12:55 - Pošta pre teba 14:00 - Moje dcéry III. 5/8 15:40 - Láska ako sen 17:15 - Postav dom, zasadi strom 18:00 - Taxík 18:25 - Nebičko v papulke: Víno 19:00 - Správy RTVS 19:50 - Góly - body - sekundy 20:10 - Počasie 20:20 - Pošta pre teba 21:20 - Pravdivé príbehy s Katkou Brychtovou: Otec 21:55 - Laurin príbeh 23:30 - Láska ako sen 01:00 - Moje dcéry III. 5/8 02:35 - Laurin príbeh 03:15 - Drišlakoviny 04:20 - Drišlakoviny

2 STV2 13:05 - GYMPEL TV: Homlesáčka 7 / 13 13:50 - Vždy s úsmevom: Vymyslení ľudia 14:30 -

Magazín Lígy majstrov 15:05 - Kapura 15:50 - Farmárska revue 16:10 - Test magazín: Jahodové jogurty 16:25 - Senior klub 17:00 - Herecké legendy 17:10 - Rysavá jalovica 18:15 - Na ceste po Česku: Na ceste po Kokořínsku 18:45 - Večerníček: Kto býva v húštínach 18:50 - Macko Uško: Chuť na višničky 19:00 - Rozprávky Bolka a Lolka: Aladinova lampa 19:10 - Ja a moja rodina: Paule zo Srbsko - Čierna hora 19:20 - Háďaj, kto nás pozval 19:55 - Správy RTVS pre nepočujúcich "N" 20:00 - Vynálezy, ktoré zmenili svet: Vynálezy, ktoré zmenili svet - 1930 - 1940 20:50 - Anjeli strážni: Miroslava Žbirku 21:20 - A3UM: MIESTNE OBYČAJE 21:45 - Klauni 23:15 - Umenie 2013: Divadlo a tanec 23:40 - ArtSpektrum 23:45 - Pred rokmi... 00:15 - Československý filmový týždenník 00:25 - Správy RTVS "N"

MARKÍZA 10:50 - Dva a pol chlapa 11:20 - Partáci I. 8/10 11:45 - Postrach Denis opäť zasahuje 13:20 - Návštevníci 15:35 - Čierny rytier 17:35 - Uragán 18:20 - Smotánka 19:00 - TELEVÍZNE NOVINY 20:00 - ŠPORTOVÉ NOVINY 20:15 - POČASIE 20:30 - FARMA - DUEL 22:15 - Kat 2 00:15 - Bitkári

JOJ 10:15 - Zakázané kráľovstvo 12:30 - DEDIČSTVO: Minulost 3 14:00 - Taxi 4 16:10 - ČESKO SLOVENSKO MÁ TALENT 18:00 - Cena je správna 19:00 - VEĽKÉ NOVINY TV JOJ 20:00 - ŠPORT 20:10 - NAJLEPŠIE POČASIE 20:20 - Rýchli a zbesilí 4 23:00 - Vyvolení - Dom snov - SÚBOJ 01:00 - Preci na strednej 02:00 - Sky Fighters